

TAKTO OZNAČENÝ TEXT JE POUZE VYSVĚTLUJÍCÍ, NEPIŠTE SI JEJ

- jedná se o učivo na celý týden 4.5. - 7.5.2020
- poznámky si pokud možno přepište do sešitu (popř. vytiskněte a do sešitu vlepíte)
- na konci jsou výsledky příkladů z minulého týdne

TENTO TÝDEN TEST - TÉMA VLASTNOSTI LÁTEK A TLAK - TEST NAJDETE [ZDE](#)
(NA VYPLNĚNÍ MÁTE ČAS DO NEDĚLE 10.5.)

HYDROSTATICKÁ TLAKOVÁ SÍLA

- opakování: tlak $p = \frac{F}{S} \Rightarrow$ tlaková síla $F = p \cdot S$
- pro hydrostatickou tlakovou sílu tedy musí platit totéž $F_H = p_H \cdot S$

$$p_H = h \cdot \rho \cdot g$$

$$F_H = h \cdot \rho \cdot g \cdot S$$

$$F_H = h \cdot S \cdot \rho \cdot g$$

h = hloubka [m]

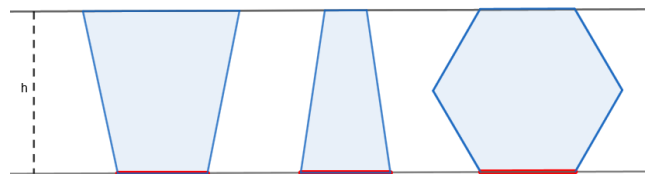
S = obsah [m²]

ρ = hustota kapaliny [kg/m³]

g = gravitační zrychlení [10 N/kg]

- základní jednotka síly je **newton**
- hydrostatická tlaková síla působí VŠEMI směry na těleso ponořené v kapalině
- závisí na hloubce (**PŘÍMO** - větší hloubka $\Rightarrow$ větší tlak) a na velikosti plochy, na kterou působí (**PŘÍMO** - větší plocha $\Rightarrow$ větší tlak)
- **nezávisí** na OBJEMU kapaliny ani tvaru nádoby

ve všech nádobách STEJNÁ kapalina,
všechny nádoby STEJNĚ hluboké,
všechny nádoby STEJNÝ obsah dna
ALE v každé nádobě JINÉ množství kapaliny,
přesto je u dna všude STEJNÁ hydrostatická síla

PRO ZAJÍMAVOST - TZV. **KESONOVÁ NEMOC** - NEBEZPEČÍ U POTÁPĚČŮ, KTERÍ SE PŘÍLIŠ RYCHLE VYNOŘÍ Z HLUBOKÉHO PONORU (V TĚLE SE VYTVÁŘÍ VELKÉ MNOŽSTVÍ DUSÍKU, KTERÝ JE ZA NORMÁLNÍCH OKOLNOSTÍ ROZPUŠTĚN V KRVÍ - PŘI HLUBOKÉM PONORU SE OPĚT PŘEMĚNÍ NA PLYN/BUBLINKY (MŮŽE DOJÍT K POŠKOZENÍ ZDRAVÍ /SMRTI POTÁPĚČE)

Jaká hydr. tlaková síla působí na poklop ponorky o obsahu 0,8 m² v hloubce 10 m (150 m) v moři?

$$S = 0,8 \text{ m}^2$$

$$\rho = 1030 \text{ kg/m}^3$$

$$h = 10 \text{ (50, 150) m}$$

$$F_H = ?$$

$$F_H = h \cdot S \cdot \rho \cdot g$$

$$F_H = 10 \cdot 0,8 \cdot 1030 \cdot 10$$

$$F_H = \underline{\underline{82\,400 \text{ N}}}$$

$$F_H = 150 \cdot 0,8 \cdot 1030 \cdot 10$$

$$F_H = \underline{\underline{1\,236 \text{ MN}}}$$

SPOJENÉ NÁDOBY

---

najděte si prosím obrázek v učebnici str. 120, 121

- nádoby vzájemně propojené tak, že se kapalina může dostat do všech nádob (do všech ramen)
- hladina se ve všech ramenech ustálí ve stejné výšce
- jednotlivá ramena mohou mít různý tvar i velikost
- hladina kapaliny je v klidu vždy vodorovně - pokud se spojená nádoba nakloní, jednotlivé hladiny se opět vodorovně ustálí
- hydrost. tlak u dna je ve všech ramenech stejný
- např. konvice na čaj (ZOBÁČEK MUSÍ BÝT DOSTATEČNĚ VYSOKÝ), kropící konev, sifon (odpad pod umyvadlem - zůstává tam neustále voda, která brání šíření zápachu), plavební komory na řekách, vodojem (musí být vždy nad úrovní odběratele), hadicová libela (vodováha - slouží např. ke změření úrovní podlah v různých místnostech)

první konvice může být naplněna až po okraj,
druhá konvice může být naplněna maximálně do úrovně ústí zobáčku

VÝSLEDKY PŘÍKLADŮ Z MINULÉHO TÝDNE

POZOR NA ZÁKLADNÍ JEDNOTKY - HLOUBKA $\Rightarrow$ METR, TLAK $\Rightarrow$ PASCAL

HODNOTU HUSTOTY LÁTEK NAJDETE V TABULKÁCH PRO ZŠ (BUĎ F10 NEBO CH1)

VE VŠECH PŘÍKLADECH JE POUŽIT ZÁKLADNÍ VZOREC $p_H = h \cdot \rho \cdot g$

1. Jaký hydrostatický tlak je ve vodě v hloubce 2 m? Jaký hydrostatický tlak je ve rtuti v hloubce 30 cm?
 $voda = 2 \cdot 1\,000 \cdot 10 \text{ Pa}$, $rtuť = 2 \cdot 13\,500 \cdot 10 \text{ Pa}$
2. Jaký je hydrostatický tlak na dně Mariánského příkopu v Tichém oceánu, kde je hloubka přibližně 11 kilometrů? Hustota mořské vody je přibližně 1030 kg/m^3 .
 $p_H = 11\,000 \cdot 1\,030 \cdot 10 \text{ Pa}$
3. Jaký hydrostatický tlak působí na těleso ponořené do vody v hloubce 150 cm pod hladinou?
 $p_H = 1,5 \cdot 1\,000 \cdot 10 \text{ Pa}$
4. Jaký hydrostatický tlak působí na ponorku v hloubce 0,25 km pod hladinou moře? Hustota mořské vody je 1030 kg/m^3 .
 $p_H = 250 \cdot 1\,030 \cdot 10 \text{ Pa}$
5. V hloubce 150 cm naměříme hydrostatický tlak o velikosti 11 550 Pa. Určete druh kapaliny.
 $11\,550 = 1,5 \cdot \rho \cdot 10 \Rightarrow \rho = 770 \text{ kg/m}^3$ - viz Tabulky, nejbližší je benzin
6. Hydrostatický tlak u dna řeky je 42 kPa. Jak hluboká je řeka v tomto místě?
 $42\,000 = h \cdot 1\,000 \cdot 10 \Rightarrow h = 4,2 \text{ m}$
7. Voda ze zahradního vodovodu, který je připojen na pramen, vytéká tlakem 30 kPa. Jak vysoko nad tímto vodovodem se pramen musí nacházet?
 $30\,000 = h \cdot 1\,000 \cdot 10 \Rightarrow h = 3 \text{ m}$
8. Jak veliký je hydrostatický tlak benzínu v hloubce 50 cm pod hladinou?
 $p_H = 0,5 \cdot 750 \cdot 10 \text{ Pa}$
9. Sloupec řepkového oleje je vysoký 58 cm. Jak veliký je tlak u jeho dna?
 $p_H = 0,58 \cdot 920 \cdot 10 \text{ Pa}$
10. Jak velký je hydrostatický tlak u hladiny kapaliny?
 $p_H = h \cdot \rho \cdot g \Rightarrow h \text{ je nula} \Rightarrow \text{nulový tlak}$
11. Vypočítej hydrostatický tlak v hloubce 120 centimetrů pod hladinou:
  - a. ethanolu
 $p_H = 1,2 \cdot 720 \cdot 10 \text{ Pa}$
  - b. benzínu
 $p_H = 1,2 \cdot 750 \cdot 10 \text{ Pa}$
  - c. topného oleje
 $p_H = 1,2 \cdot 930 \cdot 10 \text{ Pa}$